

Dohoda o vypořádání BSM (SJM)

Po účinnosti zák. č. [131/1982](#) Sb., kterým se měnil a doplňoval občanský zákoník a upravovaly některé další majetkové vztahy, bylo možné ohledně vypořádání zaniklého bezpodílového spoluvlastnictví manželů uzavřít platně i takovou dohodu, která nevypořádávala všechny hodnoty do tohoto spoluvlastnictví náležející, ale jen jejich část.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 22 Cdo 1283/2003, ze dne 9.9.2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce JUDr. V. S. proti žalované J. J., zastoupené advokátem, o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 10 pod sp. zn. 11 C 204/99, o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. října 2000, č. j. 16 Co 278/2000-237, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění :

Obvodní soud pro Prahu 10 (dále „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 27. srpna 1990, č. j. 10 C 154/89-130, vypořádal bezpodílové spoluvlastnictví účastníků tak, že určil, že žalobci připadá podlahová krytina Kovral modré barvy, linoleum - modrý mramor, bílá smaltovaná spodní vanička sprchového koutu, plynový vařič Moratherm a materiálové investice do chaty č. 1497 v H., v ceně 11 020,- Kčs, vše v ceně 11 869,- Kč, a žalované koberec Kovral z velkého pokoje, koberec Kovral červený, koberec Kovral melír do žluta, osobní váha, dětský psací stůl, jídelní stůl rozkládací a 4 čalouněné červenočernobílé židle a záclony, vše v ceně 8 348,- Kčs. Zamítl návrh, že do bezpodílového spoluvlastnictví účastníků náleží různorodé jídelní talíře, sada nerezových příborů, dámský kožešinový plášť, náklady spojené s rozvodem v částce 1 400,- Kčs, barevný televizor Tesla Color, mixer Eta, koberec melír, stojací lampa, vysavač Eta, gril, podlahová krytina - linoleum, koženková výplň vchodových dveří bytu, 5 ks zárubní a dveřních křídel, sololit - kuchyňská přepážka a obkladačky kuchyňské stěny. Dále zamítl návrh na vypořádání věcí náležejících do bezpodílového spoluvlastnictví účastníků, a to automobilu Trabant SPZ ..., obývací stěny, dvou dětských váleň, kuchyňské linky, lednice Calex-Zunussi, automatické pračky Tatramat, novomanželské půjčky ve výši 30 000,- Kčs a půjčky B. H. ve výši 3 000,- Kčs. Žalované uložil, aby žalobci vydala plynový ohřívač Moratherm a J. H. uhradila dluh z půjčky ve výši 15 000,- Kčs. Žalobci uložil, aby žalované na vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví zaplatil 9 260,50 Kčs. Dále rozhodl o náhradě nákladů řízení.

Tomuto rozsudku předcházely rozsudek soudu prvního stupně z 26. 9. 1986, č. j. 13 C 323/84-69, zrušený usnesením Městského soudu v Praze jako soudu odvolacího z 31. 3. 1987, č. j. 18 Co 33/87-78, rozsudek soudu prvního stupně ze 14. 12. 1987, č. j. 13 C 323/84-99, rozsudek odvolacího soudu z 30. 6. 1988, č. j. 17 Co 172/88-109, a rozsudek Nejvyššího soudu České socialistické republiky z 28. 9. 1989, č. j. 3 Cz 45/89-119, jímž byly zrušeny rozsudky soudu prvního stupně ze 14. 12. 1987 a odvolacího soudu z 30. 6. 1988 a věc byla vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že bezpodílové spoluvlastnictví účastníků zaniklo rozvodem 17. 2. 1984. Podle dohody o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví z 1. 3. 1984, uzavřené mezi účastníky a žalovanou podepsané 30. 7. 1984, si účastníci vypořádali majetek patřící do jejich bezpodílového spoluvlastnictví tak, že žalobci připadá osobní automobil Trabant SPZ ..., žalované obývací stěna, dvě váleňy, kuchyňská linka, lednice a automatická pračka, novomanželskou půjčku

30 000,- Kčs splácí a bude i nadále splácet žalobce. Ten za majetek z bezpodílového spoluvlastnictví, jenž připadl jemu, zaplatí žalované částku 5 000,- Kč, z níž se odpočte částka 3 000,- Kčs, kterou žalobce splácí B. H. jako dluh vzniklý za trvání bezpodílového spoluvlastnictví. Částku 2 000,- Kč zaplatí žalobce žalované do konce roku 1984. Soud prvního stupně vypořádal movité věci, ohledně nichž se účastníci shodli na tom, že patří do jejich bezpodílového spoluvlastnictví, a hodnotu materiálových investic do chaty žalobce, protože nebylo prokázáno, že by byly pořízeny z výlučného majetku některého z účastníků. Návrh, aby do bezpodílového spoluvlastnictví byly zahrnuty výše blíže označené věci, soud prvního stupně zamítl jednak proto, že s tím, že žádný z účastníků neprokázal jejich držbu ke dni zániku bezpodílového spoluvlastnictví, jednak v případě kožešinového pláště jde o věc sloužící osobní potřebě žalované, televizor Tesla Color nebyl pořízen z prostředků bezpodílového spoluvlastnictví účastníků, podlahovou krytinu - linoleum účastníci dali R. F. a věci zabudované do bytu se staly součástí bytu, který není vlastnictvím žádného z účastníků, a proto je nelze vypořádat. Dohodu o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví z 1. 3. 1984 považoval za platně uzavřenou. Dluh z půjčky poskytnuté bratrem žalované J. H. soud uložil zaplatit žalované proto, že z ní žalovaná pořídila koberce, další vybavení bytu a stavební materiál zabudovaný do bytu, v němž doposud bydlí. Částka na vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví představuje polovinu rozdílu hodnot z věcí patřících do bezpodílového spoluvlastnictví, zvýšenou o polovinu dluhu J. H.

K odvolání žalobce odvolací soud rozsudkem z 26. 11. 1991, č. j. 18 Co 472/91-168, rozsudek soudu prvního stupně z 27. 8. 1990 částečně změnil a jinak jej jako věcně správný potvrdil. Nejvyšší soud České republiky rozsudkem z 27. 11. 1998, č. j. 22 Cdo 1622/98-216, ve znění opravného usnesení téhož soudu z 5. 1. 2000, č. j. 22 Cdo 1622/98-231, rozsudek odvolacího soudu z 26. 11. 1991 zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odvolací soud znovu rozhodl o odvolání žalobce proti rozsudku soudu prvního stupně z 27. 8. 1990 rozsudkem ze dne 24. října 2000, č. j. 16 Co 278/2000-237. Pod bodem I. výroku rozsudku rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o výčtu hodnot přikázaných do výlučného vlastnictví účastníků změnil jen tak, že z věcí přikázaných žalobci vypustil ohřívač Moratherm a materiálové investice do chaty č. p. 1497 v H., takže žalobce získává věci v ceně 436,- Kč, žalované dále přikázal plynový ohřívač Moratherm a pokud jí byly přikázány silonové záclony upřesnil, že jde o 4 kusy záclon, takže získává věci v celkové ceně 8 761,- Kč, jinak tyto výroky potvrdil. Pod bodem II. v zamítavých výrociích a ve výroku o úhradě dluhu J. H. rozsudek soudu prvního stupně potvrdil. Pod bodem V. ve výroku o hodnotovém vypořádání rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobci uložil, aby žalované zaplatil částku 4 232,50 Kč. Dále pod bodem II. a pod body III., IV. a VI. rozhodl o nákladech řízení. Odvolací soud se ztotožnil se závěry soudu prvního stupně ohledně platnosti dohody účastníků o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví z 1. 3. 1984. Za nedůvodné považoval odvolací námitky týkající se mixéru, koberce-melír, stojací lampy, vysavače a grilu a neshledal důvody pro jiné závěry, než které ohledně těchto věcí učinil soud prvního stupně.

Podle odvolacího soudu žalovaná prokázala, že si od svého bratra J. H. půjčila částku 15 000,- Kč a že z těchto peněz byly z věcí patřících do bezpodílového spoluvlastnictví účastníků zakoupeny jen koberce, jejichž cena ke dni zániku bezpodílového spoluvlastnictví činila 5 770,- Kč, takže vypořádána byla jen částka 2 885,- Kč (5 770,- : 2 = 2 885,-). Nemohlo být přihlédnuto k nákupu zárubní dveří, dveří a obkladaček z těchto peněz, protože tyto věci se staly součástí nemovitosti, která není vlastnictvím účastníků, a na tomto závěru by nemohla nic změnit ani okolnost, že žalovaná se stala vlastnící bytu, neboť takový byt nelze považovat za byt patřící do bezpodílového spoluvlastnictví. Pokud jde o materiálové investice do chaty žalobce, za rozhodné považoval odvolací soud, že do majetku žalobce byla ze společného majetku investována částka 11 020,- Kč, o jejíž výši nebylo důvodu pochybovat. Pochybení shledal odvolací soud pouze v tom, že tyto byly uvedeny přímo ve výroku rozsudku soudu prvního stupně. Přisvědčil žalobci a plynový ohřívač Moratherm přikázal žalované, která jej měla a má po rozvodu manželství v držení. Při výpočtu částky, kterou je žalobce

povinen zaplatit žalované na vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví, odvolací soud vycházel z cen věci přikázaných účastníkům, amortizované ceny koberců zakoupených z půjčky od J. H. a ceny materiálových investic do chaty žalobce.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, podle jeho obsahu z důvodu nesprávného právního posouzení věci. Vytýká odvolacímu soudu, že se neřídil závazným právním názorem vysloveným Nejvyšším soudem. Namítá, že předmětem vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví dohodou byl pouze majetek z bezpodílového spoluvlastnictví účastníků, který připadl jemu a který je uveden pod body 1 a 2 dohody, nikoli také novomanželská půjčka. Závazek uhradit 30 000,- Kč byl pouze závazkem splatit dluh třetí osobě. Dluh z půjčky včetně úroků činil 40 000,- Kč a po právní moci rozsudku o rozvodu manželství účastníků zaplatil včetně úroků 19 342,- Kč. Ohledně této částky žádná dohoda uzavřena nebyla a proto měla být soudem vypořádána. V této souvislosti poukázal na to, že pod bodem 5 odvolání odkázal na námitky vznesené v odvolání z 10. 2. 1988 pod bodem I., odvolací soud však odvolání v tomto rozsahu neprojednal. Materiálové investice do chaty nelze již soudem vypořádat, protože další ústní dohodou si účastníci vypořádali veškeré věci z chaty tak, že zůstávají jemu, což potvrdila i žalovaná ve svém vyjádření z 9. 11. 1984 a při jednání 31. 3. 1987. Věci představující investice do bytu žalované byly pořízeny ze společných prostředků nikoli z půjčky od bratra žalované J. H. Byt je majetkem žalované, protože žalovaná je zakladatelkou družstva vlastníků, v jehož vlastnictví se byt nachází. K investici do cizího majetku mělo být při vypořádání přihlédnuto jako k pohledávce účastníků. Navrhl, aby Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná se k dovolání nevyjádřila.

Nejvyšší soud jako soud dovolací podle bodu 17. hlavy první části dvanácté zákona č. [30/2000](#) Sb. projednal a rozhodl o dovolání podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění před novelou provedenou zákonem č. [30/2000](#) Sb. (dále jen „OSŘ“).

Po zjištění, že dovolání proti rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou včas, se především zabýval dovoláním z hlediska podmínek jeho přípustnosti.

Podle § 236 odst. 1 OSŘ lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

Podle § 237 odst. 1 OSŘ je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, pokud v řízení došlo k vadám v tomto ustanovení uvedeným. Takové vady žalobce nenamítá a dovolacím soudem zjištěny nebyly.

Podle § 238 odst. 1 písm. a) OSŘ je dovolání přípustné proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé.

Přípustnost dovolání proti měnícímu rozsudku odvolacího soudu podle citovaného ustanovení je založena na nesouladnosti rozsudku odvolacího soudu s rozsudkem soudu prvního stupně. O nesouladný rozsudek jde tehdy, jestliže okolnosti významné pro rozhodnutí věci byly posouzeny oběma soudy rozdílně, takže práva a povinnosti stanovená účastníkům jsou podle závěrů těchto rozsudků odlišná. Pro posouzení přípustnosti dovolání je tedy podstatné porovnání obsahu obou rozhodnutí.

Podle § 242 odst. 1 OSŘ dovolací soud přezkoumá rozsudek soudu prvního stupně v rozsahu, ve kterém byl jeho výrok napaden.

Podle § 242 odst. 2 písm. d) OSŘ dovolací soud není vázán rozsahem dovolacích návrhů, jestliže z

právních předpisů vyplývá určitý způsob vypořádání.

Dovolací soud není oprávněn přezkoumávat věcnou správnost výroku rozsudku odvolacího soudu, proti němuž není dovolání přípustné, i když z pohledu ustanovení § 242 odst. 2 písm. d) OSŘ jde o spor, v němž určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky vyplývá z právního předpisu. Propojení výroku odvolacího soudu, proti němuž dovolání přípustné je, s výrokem, který není přípustno zkoumat, se při rozhodování o dovolání projevuje v tom, že shledá-li soud důvody pro zrušení přezkoumávaného výroku, zruší současně i výrok, jehož sepětí se zkoumaným výrokem vymezuje ustanovení § 242 odst. 2 OSŘ (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu uveřejněná pod č. 37 Sbírký rozhodnutí a stanovisek z roku 1999 a C 12 Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, vydávaného nakladatelstvím C. H. Beck, Svazek 1).

Pokud žalobce dovoláním napadl rozsudek odvolacího soudu ohledně investic do chaty v Hradištku, pak s ohledem na výše uvedené neshledal dovolací soud dovolání v tomto rozsahu přípustné. I když rozsudek odvolacího soudu je měnící, ze srovnání rozsudku odvolacího soudu s rozsudkem soudu prvního stupně vyplývá, že oba soudy ohledně investic do chaty vycházely ze shodných skutkových zjištění i právního posouzení věci. Nezbytná podmínka přípustnosti dovolání, tj. rozdílnost rozsudku odvolacího soudu s rozsudkem soudu prvního stupně, zde chybí. Ve skutečnosti, pokud jde o investice do chaty, jde o rozsudek potvrzující. Dovolání v tomto rozsahu však není přípustné ani podle § 238 odst. 1 písm. b) OSŘ, poněvadž soud prvního stupně investice do chaty zahrnul do vypořádání stejně i dřívějším rozsudkem z 26. 9. 1986, č. j. 13 C 323/84-69, jenž byl odvolacím soudem zrušen usnesením z 31. 3. 1987, č. j. 18 Co 33/87-78, a tedy nerozhodl jinak.

Odvolací soud ve zrušujícím usnesení z 31. 3. 1987 vyslovil závazný právní názor, že „výplň dveří, zárubně včetně dveří, obkladačky apod. se staly součástí nemovitosti a nelze tyto věci jako takové v rámci BSM vypořádat. Vypořádání by přicházelo v úvahu ohledně pohledávky, pokud by účastníkům vznikla trvale a proti vlastníku nemovitosti z toho důvodu, že vynaložili na úpravu nebo přestavbu své společné prostředky“. Soud prvního stupně na rozdíl od svého dřívějšího rozsudku z 26. 9. 1986 zamítl návrh, že do bezpodílového spoluvlastnictví účastníků patří výplň vchodových dveří, zárubně včetně dveří, kuchyňská přepážka a obkladačky, protože byl vázán právním názorem, že tyto věci se staly součástí nemovitosti a jako takové nemohou být vypořádány. Investice do bytu však nevypořádal ani jako pohledávku vůči vlastníku nemovitosti. Odvolací soud v tomto rozsahu věc posoudil shodně a rozsudek soudu prvního stupně potvrdil. To znamená, že shodně jako soud prvního stupně posoudil i otázku možnosti vypořádání investic do bytu jako pohledávky. Žalobce v dovolání výslovně nebrojí proti výroku, jímž byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně ohledně výplně dveří, zárubní včetně dveří, kuchyňské přepážky a obkladaček, nýbrž proti tomu, že investice do bytu žalované nebyly vypořádány jako pohledávka. Pokud soud prvního stupně tyto investice nevypořádal, nerozhodl jinak, než v dřívějším rozsudku z 26. 9. 1986, protože pohledávka z titulu investic do bytu jako taková předmětem rozsudku z 26. 9. 1986 nebyla. Přípustnost dovolání v tomto rozsahu z hlediska § 238 odst. písm. b) OSŘ tudíž nepřichází v úvahu.

Přípustnost dovolání pokud jde o investice do chaty a do bytu nelze opřít ani o § 239 OSŘ, neboť odvolací soud ve výroku svého rozsudku přípustnost dovolání nevyslovil a žalobce návrh na připuštění dovolání neuplatnil. Dovolací soud se proto dovoláním v tomto rozsahu z hlediska důvodnosti nemohl zabývat.

Ve zbývajícím rozsahu ohledně vypořádání částky 19 342,- Kč, kterou zaplatil žalobce po zániku bezpodílového spoluvlastnictví jako dluh z novomanželské půjčky, je dovolání přípustné podle § 238 odst. 1 písm. b) OSŘ proto, že odvolací soud, pokud jde o vypořádání novomanželské půjčky, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně, jímž soud prvního stupně o novomanželské půjčce rozhodl jinak, než v dřívějším rozsudku z 26. 9. 1986 proto, že byl vázán právním názorem odvolacího uvedeným v

usnesení z 31. 3. 1987 o platnosti dohody o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví účastníků z 1. 3. 1984 a o tom, že „soud je oprávněn vypořádat veškerý majetek účastníků s výjimkou toho, který byl již vypořádán dohodou“.

V tomto zbývajícím rozsahu Nejvyšší soud přezkoumal napadený rozsudek podle § 242 odst. 1 a 3 OSŘ a dospěl k závěru, že dovolání není opodstatněné.

Nesprávným právním posouzením věci je omyl soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav (skutkové zjištění). O mylnou aplikaci právních předpisů se jedná, jestliže soud použil jiný právní předpis, než který měl správně použít, nebo aplikoval sice správný právní předpis, ale nesprávně jej vyložil, popř. že ze správných skutkových zjištění vyvodil nesprávné právní závěry.

Bezpodílové spoluvlastnictví účastníků zaniklo rozvodem k 17. 2. 1984. S ohledem na § 868 ObčZ bylo třeba na daný spor aplikovat ustanovení občanského zákoníku o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví ve znění před novelou provedenou zákonem č. [509/1991](#) Sb.

Nejvyšší soud již v dřívějším rozsudku v této věci z 27. 11. 1998, který byl také publikován v Právních rozhledech č. 2, ročník 1999, zaujal právní názor, že „po účinnosti zák. č. [131/1982](#) Sb., kterým se měnil a doplňoval občanský zákoník a upravovaly některé další majetkové vztahy, bylo možné ohledně vypořádání zaniklého bezpodílového spoluvlastnictví manželů uzavřít platně i takovou dohodu, která nevypořádávala všechny hodnoty do tohoto spoluvlastnictví náležející, ale jen jejich část. Taková dohoda založila práva a povinnosti na ní zúčastněných bezpodílových spoluvlastníků a každý z účastníků dohody může vůči druhému, který ji nerespektuje, uplatňovat práva u soudu. Podstatnou náležitostí dílčí dohody o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví bylo ustanovení o vyrovnání podílů. Při dalším vypořádání, jímž mělo být vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví uzavřeno, nepřicházelo v úvahu přezkoumávání správnosti ustanovení platné dohody o rozdělení části společného majetku, popřípadě společných závazků, či správnosti ustanovení o vyrovnání podílů v rámci tohoto dílčího vypořádání – předchozí platnou dohodou již vypořádané hodnoty nebylo možné znovu vypořádávat“.

Odvolací soud shodně jako soud prvního stupně se postavil na stanovisko, že dílčí dohoda o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví účastníků z 1. 3. 1984 je z hlediska § 37 a násl. ObčZ platným právním úkonem. Tomuto právnímu závěru nelze nic vytknout. Námitka dovolatele, že touto dohodou nebyla vypořádána novomanželská půjčka, neobstojí. Novomanželská půjčka jako společný závazek účastníků byla předmětem dohody, kdy účastníci se dohodli, že ji nadále bude splácet žalobce. Dohodu v této části nelze považovat jen za určení, který z účastníků je odpovědný za tento jejich společný dluh. Ze skutečnosti, že v odst. 4 dohody, který se týká finančního vyrovnání, se výslovně o novomanželské půjčce nehovoří, nelze bez dalšího učinit jednoznačný závěr, že k částkám zaplaceným dovolatelem po zániku bezpodílového spoluvlastnictví nebylo při finančním vyrovnání přihlédnuto, jak namítá dovolatel. Ostatně účastníci v rámci dohody k nim přihlédnout nemuseli. Nebylo totiž vyloučeno, aby se rozvedení manželé dohodli na vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví tak, že jeden z nich nabude menší podíl, případně se mu nedostane ničeho. K tomu srov. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 726/99, uveřejněný v Právních rozhledech č. 11, ročník 2000, str. 522.

Z uvedeného vyplývá, že odvolací soud věc posoudil po právní stránce správně. Proto je správný i dovoláním napadený rozsudek a dovolání muselo být podle § 243b odst. 1 OSŘ zamítnuto.

Další články:

- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výdělku \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ochrana spotřebitele \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovněprávní vztah \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Určení otcovství \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Jméno v obchodní firmě právnické osoby](#)
- [Dokazování](#)
- [Bolestné](#)